

СУТНІСТЬ ДОВЕДЕННЯ У СПРАВАХ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ

Мельник Олександр Сергійович

аспірант

*Приватного закладу вищої освіти «Київський міжнародний
університет»
м. Київ, Україна*

Вступ. Стаття досліджує поняття доказів у справах про розірвання шлюбу, оскільки ця тема є маловивченою і потребує детального дослідження.

Незважаючи на безліч публікацій з загальних аспектів доказів, кількість матеріалів щодо їх використання в справах про розірвання шлюбу обмежена.

Актуальність теми зростає через наявність практики Верховного суду України від 2022 року, яка попереджає про надмірний формалізм у розгляді таких справ, проте суди нижчих інстанцій продовжують безпідставно вимагати оригінали документів для підтвердження факту укладення шлюбу. В умовах війни багато документів могли бути втрачені, а позивачі часто перебувають за кордоном.

Судді вимагають оригінали чи дублікатів втрачених документів, хоча факт укладення шлюбу визнається сторонами, що може порушувати їх права на справедливий суд і залишати заяви без розгляду.

Також розглядається практика Європейського суду з прав людини, що підкреслює необхідність переосмислення підходів до збору і оцінки доказів у справах про розірвання шлюбу.

Докази та доведення в справах про розірвання шлюбу, національна практика

Досліджується питання доказів та доведення у справах про розірвання шлюбу на основі національної практики.

Згідно з ч. 2 статті 95 ЦПК України, письмові докази мають подаватись в оригіналі або належно засвідченій копії [1].

Частина 6 статті 95 ЦПК України дозволяє суду вимагати оригінали письмових доказів, якщо виникають сумніви щодо їх копій.

Відповідно до п. 4 постанови Пленуму Верховного Суду України від 21.02.2007 року №11, до позовної заяви про розірвання шлюбу необхідно додати оригінал свідоцтва про реєстрацію шлюбу [2].

Постанова Верховного Суду від 19.10.2022 у справі № 526/442/22 зазначає, що ненадання оригіналу свідоцтва є порушенням права на справедливий суд [3].

Кіровський районний суд м. Кіровограда у ухвалі від 16.10.2024 по справі № 404/8766/24 визнав неподання оригіналу свідоцтва недоліком позовної заяви [4].

Малиновський районний суд м. Одеси у ухвалі від 15.10.2024 по справі № 502/2021/24 залишив позов без руху через відсутність оригіналу свідоцтва про реєстрацію шлюбу [5].

Ухвала Рівненського міського суду від 17.10.2024 по справі № 569/19775/24 підтверджує, що позивачі мають дотримуватись вимог ч. 5 ст. 177 ЦПК України, подаючи оригінал свідоцтва [6].

Дрогобицький міськрайонний суд у своїй ухвалі від 21.10.2024 по справі № 442/8729/24 також залишив позов без руху через неподання оригіналу свідоцтва [7].

Постанція Міністерства юстиції України від 04.08.2011 року підтверджує, що після розірвання шлюбу повторні свідоцтва не видаються.

Виходячи з наведених ухвал, суди ігнорують висновки Верховного Суду, створюючи формальні перешкоди в доступі до правосуддя.

Наявність суперечностей у практиці судів та діючому законодавстві свідчить про необхідність подальшого вивчення теми доведення у справах про розірвання шлюбу.

Потрібні пропозиції щодо змін у процесуальному законодавстві для забезпечення прав і свобод громадян на справедливий суд.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV.

2. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21 грудня 2007 року № 11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя».

3. Постанова Верховного Суду від 19.10.2022 року, по справі № 526/442/22 *Єдиний державний реєстр судових рішень*.

4. Ухвала Кіровського районного суду м. Кіровограда від 16 жовтня 2024 року по справі № 404/8766/24 *Єдиний державний реєстр судових рішень*.

5. Ухвала Малиновського районного суду міста Одеси від 15 жовтня 2024 року по справі № 502/2021/24 *Єдиний державний реєстр судових рішень*.

6. Ухвала Рівненського міського суду Рівненської області від 17 жовтня 2024 року по справі № 569/19775/24 *Єдиний державний реєстр судових рішень*.

7. Ухвала Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області 21 жовтня 2024 року по справі № 442/8729/24 *Єдиний державний реєстр судових рішень*.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-463-7-61>

ПОНЯТТЯ ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА СПРАВАХ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ІЗ ПРАВОВІДНОСИН ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Мороз Олександр Вікторович

*аспірант кафедри правосуддя та філософії юридичного факультету
Сумського національного аграрного університету
м. Суми, Україна*

Людство ніколи не досягло б вершин сучасного прогресу, якби воно не було схильним до творчого пошуку. Правосуддя є однією із сфер, де пошук справедливості досягається через доказування, а відтак такий процес є ключовою основою до формування судом своєї правової позиції.

Не дивлячись на те, що доказування є набором послідовних процесуальних дій сторін, обумовлених процесуальними нормами права, в його основі перш за все лежить процес подання до суду доказів, які на вимогу законодавця повинні містити не лише достовірну інформацію, якої достатньо для висновку про спірні факти і обставини, але і бути належними до предмету доказування та допустимими з точки зору закону.

При відправленні правосуддя значна частина судів першої інстанції розуміє під доказуванням розцінює процесуальну і розумову діяльність суб'єктів доказування, «яка здійснюється в урегульованому цивільному процесуальному порядку і спрямована на з'ясування дійсних обставин справи, прав і обов'язків сторін, встановлення певних обставин шляхом ствердження юридичних фактів, зазначення доказів, а також подання, прийняття, збирання, витребування, дослідження і оцінки доказів; докази і доказування виступають процесуальними засобами пізнання в